

**TAASTUVENERGIA TOETUSED.** Majandusministeerium salastas analüüsi, mille põhjal subsidiume kärpida. Keskkonnaministeerium palkas kalli advokaadi.

# Pentus palkas Jõksi Partsiga vaidlust pidama



Keskkonnaminister Keit Pentus palkas Eesti ühe kallima, Soraineni advokaadibüroo kaitsma roheline elektri tootjaile makstavaid toetusi. Ministeerium advokaadile makstavat tasu ei avalikusta, kuid Soraineni advokaatide tunnitasu võib olla 150 eurot ja enamgi.

Soraineni advokaat, endine õiguskantsler Allar Jõks peab analüüsima, kas taastuvenergia toetused on ebaseaduslik riigiabi. Sellekohase kahtluse esitas Euroopa Komisjoni konkurentsi peadirektoraat, kes juba märtsi algul hakkas analüüsima roheline elektri toetuste mõju elektriturule.

Majandusminister Juhan Parts omakorda kasutas ähvardavat ebaseadusliku riigiabi karistust selleks, et pooleteise aasta pikkuse tulutu üritamise järel viia roheline elektri toetusi kärpiv eelnõu valitsuskabinetti arutlusele. Tänavu kulub subsidiumeiks üle 70 miljoni euro.

## Erinevad süsteemid

Jõks ütles, et eranditult kõikidel ELi liikmesriikidel on taastuvenergia toetusmehhanismid.

«Arvestades, kui eripalgelised on toetussüsteemid ELis, ei ole põhjust väita, et Eesti toetuskeskeem kvalifitseerub lubamatuks riigiabiks ülekompanseerimise tõttu,» märkis ta.

Partsil ongi kaks argumenti: toetused pole seotud elektribörsi hinnaga ja annavad tootjaile liiga suure kapitalitootluse. Jõks märkis, et Eestiga sarnane toetussüsteem on Tšehhis, Taanis, Hollandis, Sloveenias, Hispaanias ja Itaalias.

«Sealsed toetused on keskmiselt kõrgemad kui Eestil ja lisaks sellele on ka paljudes neis riikides kõrgem elektri hind, mistõttu on tootja tulu oluliselt kõrgem kui Eestis,» kommenteeris Jõks. «Komisjon pole teadaolevalt mitte ühelgi liikmesriigil palunud oma taastuvenergia toetussüsteemi muuta, mistõttu on ennatlik väita, et Eesti siin esimeseks osutub.»

Majandusministeeriumi argumentid toetuvad Jõksi sõnul analüüsile, mis pole aga avalikusele kättesaadav. Analüüsi koostas konkurentsiamet, selle järgi küünib kõige tulusamatel projektidel kapitalitootlus 30 protsendini.

Jõks ütles, et selline käitumine pole kooskõlas hea õigusloome tavaga, samuti on küsitav, kas selliselt muudetud seadus läbib põhiseaduslikkuse järelevalve kontrolli. «Ei ole tea-

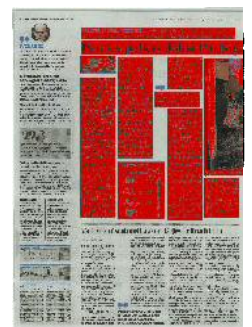
da, milliseid arvestuspõhimõtteid ja meetodeid ning ettevõtjate andmeid on konkurentsiamet kasutanud,» ütles ta.

Kuni pole Euroopa Komisjoni nõuetele vastavat avalikku analüüsi, on Jõksi arvates eksitav väita, et Eesti taastuvenergia tootjate kasumlikkus on liiga kõrge võrreldes teiste liikmesriikide tootjatega.

«Seetõttu puudub hetkel riigiabi argumentidele tuginedes õigustus tegutsevate projektide toetuste kärpimiseks,» ütles ta. «Selline vajadus võiks tekkida alles siis, kui Eesti küsib Euroopa Komisjonilt olemasoleva toetustemehhanismi kohta heakskiitu ja saab eitava vastuse.»

Jõksi seisukohad langevad täielikult kokku nii keskkonnaminister Pentuse kui ka taastuvenergia tootjate argumentidega. Ükski ettevõtja pole nõus sentigi juba lubatud toetusest loovutama.

Pealegi sai näiteks Kristjan Rahu hiljuti suure pangalaenu toel Väos asuva Tallin-



na Elektriijaama omanikuks. Ei pea olema selgeltnägija mõistmaks, et SEBi ja Swedbanki pankurid on oma laenu saatusel pärast väga murelikud. Tallinna Elektriijaam saab umbes kümme miljonit eurot aastas toetust, rahavoo kärpimine seaks löögi alla ettevõtte omaniku võime laen tagasi maksta.

#### Vastus kümne päevaga

Majandusministeerium saab ilmselt veel mais Euroopa Komisjoni poole teele riigiabi taotluse. Millises mahus riigiabi luba küsitakse, pole praegu teada.

Parts nõuab igatahes rahandusministeeriumilt, et selle riigiabi asjatundjatest ametnikud riigiabi loa küsimise vajalikkuse ja mahu kümne päevaga selgeks teeksid. «Meie hinnangul on võimatu saada riigiabi luba järgmise aasta avatud elektrituruhindade korral, sest puudub toetusskeemi seotus tu-

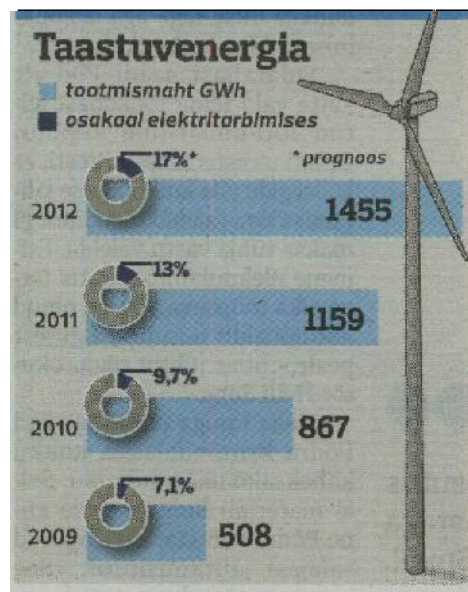
ruhindadega ja konkurentsi-  
ameti analüüs näitab tootjate olulisemalt kõrgemat tulu-  
kust võrreldes Euroopa keskmisega,» kommenteeris majandusministeeriumi pressiesindaja Rasmus Ruuda.

Rohelise elektri osa Eesti tarbimisest jõudis selle aasta esimeses kvartalis 16 protsendini. Eesti eesmärgiks on 2020. aastal toota 17 protsenti tarbitud elektrist taastuvaist allikaist.

**Kuni pole avalikku analüüsi, on Allar Jõksi sõnul eksitav väita, et Eesti taastuvenergia tootjate kasumlikkus on liiga kõrge.**



Keskkonnaminister Keit Pentus leiab, et riigiabi alla rohelise elektri tootmise Eestis. I





a tegutsevate taastuenergia projektide toetusi ei tohi kärpida, sest see riikuks investorite ootusi ja seaks löö-  
osaleb ta Balti riikide esimesel ühisel metsaistutuspäeval.

FOTO: LIIS TREIMANN